

ABB of BTW?

De regering van Curaçao heeft het voornemen de huidige omzetbelasting te vervangen door een Algemene Bestedings Belasting (ABB). De afgelopen maanden is gebleken dat daartegen grote bezwaren bestaan. Onder andere het bedrijfsleven en de Vereniging voor Antilliaanse Belastingadviseurs (VAB) hebben zich stevig verzet tegen deze nieuwe belasting. Op die bezwaren ga ik niet in; ik volsta met de opmerking dat er een belangrijke kern van waarheid in hun opmerkingen schuilt. De vraag is dan echter ook wat het alternatief is. Niets doen lijkt geen optie. Er zal dus moeten worden gezocht naar een andersoortige belasting. Invoering van een btw lijkt een voor de hand liggende mogelijkheid. In de eerste plaats omdat de btw in de EU een verplichte heffing is en aldus daarmee goed aansluiting kan worden gevonden zonder dat men als niet-EU-land aan de Europese regels vast zit. Maar bovendien omdat ook veel andere landen in de wereld een btw kennen. Er bestaat daarmee veel en ook gedurende een zeer lange tijd – de Europese btw heeft onlangs het 50-jarig jubileum gevierd – ervaring met deze belasting.

Een belangrijk bezwaar dat wel tegen een btw wordt aangevoerd, is dat deze nogal fraudegevoelig is. Dit pleegt wel te worden aangeduid met de VAT-gap. Maar dat is echter maar zeer gedeeltelijk juist: de VAT-gap geeft vooral aan het verschil tussen hetgeen maximaal aan btw zou kunnen worden geheven en hetgeen daadwerkelijk wordt geheven. Daar zit zeker een stuk fraude in maar dat is zo ongeveer inherent aan elke belasting. Het gaat daarnaast ook over de budgettaire effecten van een lager tarief of van het toepassen van vrijstellingen. Een land – lees regering en parlement – hebben het echter zelf in de hand om verlaagde (of verhoogde) tarieven zoveel mogelijk te beperken of zo min mogelijk vrijstellingen toe te passen. Een onderscheid in tarieven is vaak behoorlijk arbitrair: het komt veelvuldig voor dat twee sterk vergelijkbare goederen elk een eigen tarief kennen. Dat is onwenselijk, maar kan men gemakkelijk voorkomen door verlaagde of verhoogde tarieven zo min mogelijk toe te passen. Ook vrijstellingen werken verstorend. Kenmerk van een vrijgesteld product is uiteraard dat daarover geen btw is verschuldigd. Maar de keerzijde is dat op de aan de verkoop gerelateerde inkoop en de daarop drukkende btw niet in aftrek kan worden gebracht. Dit kan zich voordoen in een of meer schakels van de bedrijfskolom waardoor de ondernemer de aan hem in rekening gebrachte btw in zoverre niet in mindering kan brengen. Deze btw zal hij proberen af te wentelen in de prijs. Lukt hem dat, en dat zal veelal het geval zijn, dan komt die btw bij diens afnemer terecht en normaliter dus uiteindelijk bij de consument hetgeen tot een extra prijsverhoging leidt.

Een ander nadeel van vrijstellingen is dat als een ondernemer belaste en vrijgestelde producten verkoopt, hij de aan hem in rekening gebracht btw die betrekking heeft op beide soorten prestaties moet splitsen. Het ene deel is wel verrekenbaar en het andere deel niet. Dat levert nog wel eens wat complicaties op en kost ook de fiscus veel energie om te controleren. Maar dat is allemaal gemakkelijk te voorkomen door zo min mogelijk, of beter nog, helemaal geen vrijstellingen toe te passen. Een mooi voorbeeld van een land dat dit zo heeft aangepakt is Nieuw Zeeland waar vrijwel geen vrijstellingen gelden en de btw prima functioneert. Toch zijn we er daarmee niet: geen vrijstellingen betekent ook dat iedere ondernemer in de btw moet worden betrokken. Het behoeft geen betoog dat dit voor kleine ondernemers – en die zijn er op Curaçao voldoende – weinig aantrekkelijk is. Daar kan echter vrij gemakkelijk een oplossing voor worden gevonden hetgeen ook veel landen doen. Het toepassen van een vrijstelling voor kleine ondernemers. Nederland kent een dergelijke vrijstelling ook. Daar is hij echter vrij klein, te weten tot een omzet van € 20 000. Wil een dergelijke vrijstelling echt effectief zijn dan zou die bijvoorbeeld Naf 100 000 moeten bedragen. Het spreekt voor zich dat niet alleen de belastingplichtige maar ook de belastingdienst hiervan profiteert.

En wat het eerder aangehaalde tariefprobleem betreft is de boodschap duidelijk: hanteer een tarief. Er doet zich dan niet de discussie voor in welke categorie een goed of dienst moet worden ingedeeld. Tegen een enkelvoudig tarief wordt overigens veelal het bezwaar aangevoerd dat dan onvoldoende rekening wordt gehouden met degenen met een geringe draagkracht. Diverse onderzoeken wijzen echter uit dat lagere inkomen helemaal niet meer baat hebben bij een laag btw-tarief voor eerste levensbehoeften.

Kortom: het lijkt zinnig nog eens goed na te denken over de invoering van een btw in plaats van een ABB.

Prof. dr. P. Kavelaars is hoogleraar fiscaal recht aan de University of Curacao en hoogleraar Fiscale economie aan de Erasmus School of Economics; tevens als of council verbonden aan Deloitte.